ORGULLO DOS NOSOS REFERENTES

Chamábase Manuel Estévez Tato, pero todo o mundo o coñecía por **Manilo**. Traballaba na limpeza de casas e oficinas e, na Pontevedra dos anos 60 e 70, converteuse nun personaxe senlleiro pola súa personalidade e entusiasmo. Seareiro do Pontevedra C. F., era unha presenza fixa en Pasarón co seu berro, megáfono en man: "Hala, Pontevedriña! Ánimo, 'chavales'!".

Nun contexto —aínda hoxe— non sempre seguro para o colectivo no que se penalizaba cuestionar a norma sexual e de xénero, mostrouse visible como home homosexual, expoñéndose a insultos e malleiras.

Nun momento no que algunhas persoas falan con nostalxia —moitas veces non vivida— do franquismo como unha época idílica, cómpre preguntarse: para quen o foi? Para as persoas LGBTIQA+, con certeza, non. **Con Franco NON viviamos mellor.**

Malia a represión e a violencia, houbo persoas como Manilo que se fixeron orgullosamente visibles, pagando —sen excepción— un custo demasiado alto. E, aínda así, seguiron adiante.

Por iso, este ano, desde o cartel do **ORGULLO PTV+**, quixemos render lembranza e agradecemento a todos os referentes que loitaron para que hoxe poidamos ser quen somos, vivir en liberdade e ter os dereitos que nos corresponden.

Así, lembramos a **Elisa e Marcela**, que desafiaron todas as normas da súa época e casaron o 8 de xuño de 1901, adoptando Elisa a identidade masculina de Mario. Descubertas, tiveron que fuxir; mais foron as primeiras e buscaron todas as formas posibles de estaren xuntas.

Tamén lembramos que en Pontevedra estivo **Federico García Lorca**, grande amigo de **Eduardo Blanco Amor**, ambos abertamente homosexuais. Lorca foi asasinado por "rojo y maricón", e Blanco Amor tivo que exiliarse, sufrindo todo tipo de inxustizas e aldraxes pola súa homosexualidade.

Na parroquia de Cerponzóns tivemos a María del Carmen del Valle, **señorita Carmiña** e a Juan Ucha Villaverde, **Juanito Meregildo**, que defenderon o seu dereito a vivir fóra da norma, enfrontándose aos prexuízos e á incomprensión. Mais seguiron sendo quen eran, e por iso foron figuras homenaxeadas na programación cultural do Orgullo nas pasadas edicións.

O ano pasado contamos no programa **REFERENTES** con **Laura Bugalho**, a nosa querida e senlleira loitadora polos dereitos trans en Galicia, e este ano teremos a **Nacha Sánchez "La Poderosa"**, unha das protagonistas do primeiro filme sobre a realidade trans feito en España, 'Vestidas de azul'. Ambas puxeron, unha vez máis, a cara e o corpo para que hoxe poidamos gozar de liberdade e dereitos.

Grazas por todo o camiño que nos abristes, por ser faro que nos alumea e un espello no que mirarnos. Por vós, por nós, por todes: seguiremos nas rúas celebrando a diversidade, denunciando as inxustizas e berrando que...

os nosos dereitos NON se tocan.

#ninunpasoatras
#ORGULLOPTV+

AVANTE LGBT+

arelas
Unidade de Diversidade Universidade de Vigo

Concello de Pontevedra

ORG ULLO PTV+

PROGRAMA
15/05-27/06

Idea, concepción e deseño: **Capicúa**. Ilustración: **Mónica Sousa**

PTV+ 2026

#ninunpasoatras
#ORGULLOPTV+

AVANTE LGBT+

arelas
Unidade de Diversidade Universidade de Vigo

Concello de Pontevedra

15 MAIO

19.30 h

OUTRA LINGUAXE É POSIBLE
Presentación do libro "Guia de linguagem não binária", de Através Editora
Con Nee Barros

Libraría Paz
Peregrina, 29

22 MAIO

19.30 h

DESBORDAMENTOS, DESEXOS E OUTRAS INCOMODIDADES GORDAS
Presentación do libro "Razóns de peso", de Catro Ventos Editora
Con Andrea Nunes e Leticia Citoula (coordinadoras) e Nee Barros (editore)

Libraría Metáfora
Travesía Charino, 9

4 XUÑO

19.00 h

PRESENTACIÓN DA INSTALACIÓN "ORGULLO PTV+ REFERENTES"
no balcón da casa consistorial, coa actuación de SenD-coro

Concello de Pontevedra
Praza de España, 1

20.00 h

Con Franco NON viviamos mellor
Vermú-Faladoiro PINTO E MARAGOTA
con Daniela Ferrández e Carlos Callón

Casa das Campás
Rúa don Filiberto, 9

ORG ULLO PTV+

8 XUÑO

DÍA DA VISIBILIDADE LÉSBICA GALEGA

20.00 h

A SITUACIÓN DAS MULLERES LESBIANAS EN GALICIA
Faladoiro con Marta Herraiz
a partir do estudo impulsado por LesWorking e a Xunta de Galicia, elaborado pola USC.

Casa das Campás
Rúa don Filiberto, 9

*Ao rematar, un brinde en La Hormiga polo 125 aniversario de voda de Elisa e Marcela

11 XUÑO

20.00 h

A COMUNIDADE CUIR NO FOLCLORE GALEGO
Faladoiro con Ana Canabal, Chechu Riquelme e Xandre Outeiro

Casa das Campás
Rúa don Filiberto, 9

15 XUÑO

19.00 h

ROTEIRO POLA MEMORIA CUIR DE PONTEVEDRA
Actividade de PINTO E MARAGOTA
Inscricións a través do correo-e:
info@pintoemaragota.gal

16 XUÑO

20.00 h

MEDRAR SENDO QUEN ES: REALIDADES TRANS, FAMILIAS E ESPAZOS SEGUROS
Faladoiro a cargo de ARELAS, Asociación de familias de menores e mocidade Trans de Galicia

Casa das Campás
Rúa don Filiberto, 9

18 XUÑO

20.00 h

REFERENTES: NACHA VESTIDA DE AZUL
Faladoiro con Nacha Sánchez "La Poderosa"
Gravación de pódcast en directo

Casa das Campás
Rúa don Filiberto, 9

19 XUÑO

19.00 h

INAUGURACIÓN DA EXPOSICIÓN "A COR COMO PONTE"
Obra de Lucía Villar e Noa González
Organizada por Feira Marica
Comisaria: Carmen Romero

Confeitaría Landín
Michelena 40

20 XUÑO

II FEIRA DE ARTE MARICA

De 12.00 a 20.00 h

Xardíns de Marescot
(diante da Facultade de Belas Artes)

23 XUÑO

20.30 h

SAN XOÁN CUIR
Vermú de PINTO E MARAGOTA
con DJ Beti de la Church
Música e petiscos de sardiñas, en colaboración con

La Hormiga
Campiño de Santa María

25 XUÑO

20.00 h

MÁIS QUE CANASTRAS: IDENTIDADE E XOGO
Faladoiro con Paula Ginzo, xogadora profesional de baloncesto

Casa das Campás
Rúa don Filiberto, 9

27 XUÑO

FESTA DO ORGULLO PTV+ 2026

Parque das Palmeiras
Pontevedra

13.00 h

Comeza a festa: Mamma mia!
HAPPY SINGERS

13.30 h

Vermú musical
con PROJECTO MOURENTE

XANTAR DIVERSO NAS PALMEIRAS
CON MÚSICA PETARDA

16.00 h

Tardeo
con DUENDENETA DILLEIS

20.00 h

MANIFESTACIÓN ORGULLO 2026
Con Franco NON viviamos mellor
Lectura do manifesto, tamén en lingua de signos

21.00 h

Drag Show
con KELLY AMETHYST E ESCARLATINA PIER

22.00 h

Menos mal!
Concerto de MONTEDAPENA

23.00 h

SEÑORA DJ

00.30 h

GORLLITOX

02.00 h

Fin de festa

*Durante toda a xornada:
-PUNTO ARCO IRIS
-POSTO INFORMATIVO de Avante LGBT+ Pontevedra e Arelas